

Brüssel, 28. aprill 2023
(OR. en)

8676/23

SPORT 14
DOPAGE 9

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Inimõiguste austamise tagamine suurte rahvusvaheliste spordiürituste korraldamisel – <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Eesistujariik koostas pärast spordi töörühma liikmetega konsulteerimist käesolevale märkusele lisatud taustdokumendi, mis esitatakse alusena 15.–16. mail 2023 toimuval nõukogu istungil (haridus, noored, kultuur ja sport) peetavale poliitilisele mõttevahetusele.

Inimõiguste austamise tagamine suurte rahvusvaheliste spordiürituste korraldamisel**Eesistujariigi aruteludokument**

Rahvusvahelist inimõigustealast õigust, nagu see on muu hulgas sätestatud lapse õiguste konventsioonis ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis ning mis kajastub inimõiguste ülddeklaratsioonis, kohaldatakse täielikult Euroopa ja rahvusvahelise spordi valdkonna suhtes. Lisaks viidatakse Euroopa Liidu lepingus ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ELi kodanike kõige olulisematele isiklikele vabadustele ja õigustele.

Ülddeklaratsioonis on sätestatud ühtne õiguste standard, mida kohaldatakse kõigi inimeste suhtes. Selles sätestatakse, et kõik inimesed sünnivad vabadena ja võrdsetena oma väärikuselt ja õigustelt ning et igaühel, ilma igasuguse vahetegemiseta, on õigus elada diskrimineerimisvaba elu. Lõppkokkuvõttes peavad kõigil inimestel olema samad võimalused ühiskonnas sisuliselt osaleda ning nende inimõiguste täielikuks austamiseks ja teostamiseks.

2016. aasta mais arutasid spordi eest vastutavad ELi ministrid, kuidas valitsused saavad parandada spordivaldkonna juhtimistava nii, et korruptsiooni-, rahapesu- ja dopinguskandaalid enam ei korduks. Ministrid arutasid ka sellest tulenevat negatiivset mõju üldsuse usaldusele spordi positiivsete väärtuste ja nende usaldusväärsuse suhtes. Nad toonitasid, et spordisektori pikaajaline autonoomia võib säilida üksnes siis, kui järgitakse hea juhtimistava rangeid nõudeid.

2019. aasta novembris võttis nõukogu vastu ka järeldused, mis käsitlevad võitlust korruptsiooni vastu spordis. Kõnealusel korruptsioonil on mitu vormi, sealhulgas altkäemaksu andmine, mõjuvõimuga kauplemine, ametiseisundi kuritarvitamine, spordivõistlustega manipuleerimine ja rahapesu.

Spordiorganisatsioonidel ei ole seega selgelt piisavaid vahendeid, mille abil võidelda üksinda erinevate ohtude vastu, mis ähvardavad nende ausat tegevust. Need ohud rahvusvahelisele spordiliikumisele põhjustavad mitmeid probleeme. Spordiorganisatsioonid saavad omalt poolt teha pingutusi inimõiguste austamise edendamiseks, tagades selliste õiguste väärtustamise kogu rahvusvaheliste spordiürituste korraldamise protsessi jooksul. Samuti on oluline jälgida, kuidas spordirajatisi ja -taristuid ehitatakse ning millises sotsiaalses ja poliitilises keskkonnas üritused toimuvad.

Teine keskne küsimus on spordiüritustega seotud teenuste osutamiseks tööle võetud isikute töötingimused. Samuti võib olla vajalik kehtestada sotsiaalsed kohustused selliste ürituste sponsoritele, et nad võtaksid oma sotsiaalseid kohustusi tõsiselt.

Enamikul juhtudel on rahvusvaheliste spordiürituste kavandamist ja korraldamist võimalik varakult mõjutada. See kehtib muu hulgas rajatiste ehitamise ja ürituste korraldamise tingimuste ning töötingimuste nõuete kohta. Kõnealune töö saab alguse varakult rahvusvaheliste spordialaliitude sisepoliitilisest tööst.

Inimõigustel on rahvusvaheliste spordiürituste korraldamises oluline roll, et tagada ametiühingute õiguste austamine ja vältida tööõnnetusi.

Inimõigustega tuleb samuti arvestada tagades, et rahvusvahelistel spordiüritustel, spordikomplekside ehitamisel ega selliste ürituste korraldamisel ei kasutataks lapstööjõudu, sunniviisilist ega orjatööd.

Rahvusvaheliste spordialaliitude ja sidusrühmade korruptsioon leiab selgelt aset rahvusvaheliste meistrivõistluste korraldamise õiguse andmiseks läbiviidava pakkumismenetluse raames, kui see menetlus ei ole avatud ja läbipaistev ning altkäemaks kaalub kvaliteedi üles. Pakkumismenetlusi tuleb täiustada ning muuta need avatumaks ja läbipaistvamaks.

Lisaks heade juhtimistavade kõrgete standardite järgimisele, mille eesmärk on tagada spordiliikumise autonoomia, on oluline, et spordiorganisatsioone ei kasutataks ära võõrriigi territooriumil provotseerimata sõjategevust teostavate valitsuste poolt relvana ega spordiga mis tahes inimõiguste rikkumiste õigustamiseks. Seetõttu peavad rahvusvahelised spordiorganisatsioonid täitma oma kohustusi ja tagama, et valitsused ei kasutaks neid ebaseaduslikel eesmärkidel. On oht, et agressorriigid kuritarvitavad spordiorganisatsioone, kui need annavad loa rahvusvaheliste spordiürituste läbiviimiseks või nende korraldamiseks sellistes riikides või lubavad selliseid riike esindavatel sportlastel osaleda rahvusvahelistel üritustel.

Sellest tulenevalt palutakse liikmesriikidel arutada järgmisi küsimusi:

1. Kuidas saavad liikmesriigid tugevdada rahvusvahelisi spordiorganisatsioone, et parandada inimõiguste austamist ning avatust ja läbipaistvust rahvusvaheliste spordiürituste läbiviimise loa andmisel ja korraldamisel?
2. Kuidas saavad liikmesriigid ja EL teha koostööd, et tugevdada inimõiguste austamist ning avatust ja läbipaistvust riiklike, Euroopa ja muude rahvusvaheliste spordiorganisatsioonide tegevuses?